

Een praktijkgericht onderzoek naar de waardering van de preventieve methode Video Interactie Begeleiding – Gehechtheid

Periode: september 2019 – februari 2020

'Hoe waarden pleegouders de inzet van VIB-G bij startende plaatsingen?'

Aanleiding

Binnen Jarabee wordt sinds 2014 de preventieve methode Video Interactie Begeleiding – Gehechtheid (VIB-G) steeds vaker ingezet bij startende plaatsingen. Bij startende plaatsingen gaat het om pleegkinderen die recent in een voor hen nieuw pleeggezin zijn geplaatst. De preventieve methode wordt ingezet om de groei van kwetsbare pleegkinderen bij de start van de plaatsing te ondersteunen. Momenteel wordt VIB-G alleen ingezet wanneer de plaatsing van het pleegkind extra aandacht behoeft. Tijdens het VIB-G traject wordt gewerkt aan het opbouwen van een veilige hechtingsrelatie tussen de pleegouder en het pleegkind. Wanneer sprake is van een veilige hechting tussen de pleegouders en het pleegkind zorgt dit ervoor dat het pleegkind vertrouwen krijgt in de pleegouders, vertrouwen krijgt in zichzelf om problemen op te lossen en emoties te kunnen reguleren. De kans van slagen van een pleegzorgplaatsing is hierdoor groter, maar ook zal dit bijdragen aan de gezonde geestelijke ontwikkeling van het pleegkind.

Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om Jarabee inzicht te geven in de waardering door pleegouders van het preventief inzetten van VIB-G bij startende pleegzorgplaatsingen.

Met de uitkomsten van dit onderzoek krijgt Jarabee meer inzicht of het wenselijk is om VIB-G als methode in te zetten bij alle startende plaatsingen en vooral bij startende pleeggezinnen met een eerste pleegzorgplaatsing. Wanneer de waardering van VIB-G volgens pleegouders in kaart is gebracht, kan Jarabee indien nodig een verandering aanbrengen of eventueel een vervolgonderzoek starten.

Onderzoeksmethode

Dit kwantitatieve onderzoek betreft een brede verkenning onder pleegouders over hun waardering van VIB-G. Een kwantitatieve benadering is hiervoor passend, omdat dit onderzoek een eerste inventarisatie is. De populatie van dit onderzoek bestaat uit pleeggezinnen die de preventieve VIB-G van Jarabee hebben gevolgd in de periode 2017-2019. Er is een online vragenlijst opgesteld op basis van de uitgangspunten van VIB-G en inzichten uit de literatuur. De vragen hebben betrekking op de bouwstenen van hechting, omdat de bouwstenen tijdens het VIB-G traject centraal staan. Deze vragen komen per thema aan bod in de vragenlijst. De thema's bestaan uit gedrag, opvoeding, hechting en draagkracht. De vragenlijst is verstuurd aan vijftien pleeggezinnen. De vragenlijst is door tien pleeggezinnen ingevuld.

Resultaten

Op basis van de resultaten kan geconcludeerd worden dat de meerderheid van de pleegouders, na het volgen van VIB-G, het gedrag van het pleegkind beter zijn gaan begrijpen en herkennen. Hierna wordt per thema de conclusie van het resultaat toegelicht.

❖ Gedrag

De meerderheid van de pleegouders geeft aan dat het daadwerkelijk lukt om te reageren op het gedrag van het pleegkind, omdat zij de oorzaak van het gedrag en de problematiek van het pleegkind beter zijn gaan begrijpen. Daarnaast benoemen pleegouders dat zij zelf meer inzicht hebben gekregen hoe zij het beste kunnen reageren op bepaald gedrag. Tevens lijkt de meerderheid van de pleegouders te kunnen reageren op de ontwikkelingsbehoefte van het pleegkind.

❖ *Opvoeding*

Het bekijken van de videobeelden, als onderdeel binnen het VIB-G traject, heeft volgens pleegouders bijgedragen aan de opvoeding en verzorging van het pleegkind. Pleegouders geven aan dat zij door middel van de videobeelden meer zicht hebben gekregen op het eigen handelen, maar ook meer zicht hebben gekregen op de interactie die zij hebben met het pleegkind. De videobeelden helpen pleegouders om duidelijker voor ogen te krijgen hoe zij de situaties het beste kunnen aanpakken zowel in het handelen als in de interactie naar het pleegkind.

❖ *Hechting*

Daarnaast is gebleken dat de videobeelden bijdragen aan de hechtingsrelatie volgens pleegouders. Met behulp van VIB-G kregen zij meer kennis over het probleem die zij ervaren. De opgedane kennis en leerzame momenten gedurende het VIB-G traject hebben volgens pleegouders in positieve zin bijgedragen aan de hechtingsrelatie tussen hen en het pleegkind.

❖ *Draagkracht*

In het algemeen is gebleken dat de ondersteuning en adviezen die worden gegeven, pleegouders hebben geholpen om anders te handelen en te reageren in bepaalde situaties. Het krijgen van goede ondersteuning en het opdoen van kennis en opvoedvaardigheden zijn ook verschillende vormen die pleegouders kunnen helpen om balans te bewaren tussen de draagkracht en de draaglast. Gezien de positieve antwoorden lijkt de draagkracht van de respondenten te zijn vergroot door VIB-G, omdat veel dingen in de opvoeding en de hechtingsrelatie met het pleegkind zichtbaar zijn geworden. Het gemiddelde cijfer die pleegouders geven voor het traject VIB-G is een 7,7.

Aanbevelingen

Het advies bestaat uit het ontwikkelen van een meetinstrument en een vervolgonderzoek. Op basis van de positieve waardering van pleegouders over het VIB-G traject lijkt een bredere inzet van VIB-G wenselijk. Voor de toekomst houdt deze bredere inzet in dat

onderzocht gaat worden in welke mate VIB-G een geschikte methode lijkt om in te zetten bij alle startende plaatsingen en startende pleeggezinnen met een eerste pleegzorgplaatsing. In dit vervolgonderzoek is het van belang dat alle perspectieven, die betrokken zijn tijdens het VIB-G traject, worden onderzocht. Zo zouden pleegouders, pleegzorgbegeleiders en gedragswetenschappers mee kunnen worden genomen in het vervolgonderzoek. Door meerdere perspectieven mee te nemen in het vervolgonderzoek kunnen de verschillen en de overeenkomsten van de betrokkenen duidelijker in beeld worden gebracht.

Om te onderzoeken of VIB-G het beoogde effect oplevert, het bevorderen van de groei van het pleegkind en de hechtingsrelatie, is het belangrijk om dit te meten. Door meetinstrumenten (zoals een vragenlijst of een anamnese) in te zetten kan worden gemeten of de doelen in het traject zijn behaald. Zo kan voorafgaand het VIB-G traject een voormeting plaatsvinden en aan het eind van het VIB-G traject een nameting. Op deze manier kunnen veranderingen gemeten worden en kunnen de effecten in kaart worden gebracht. Momenteel beschikt Jarabee nog niet over de geschikte meetinstrumenten. Zij staan ervoor open om dit in de toekomst te ontwikkelen.

Wanneer de meetinstrumenten het gewenste resultaat hebben geleverd, kan een vervolgonderzoek gestart worden. Een vervolgonderzoek zal bijdragen aan de doelstelling van Jarabee, omdat een vervolgonderzoek meer duidelijkheid kan geven over de effectiviteit van de methode. Dit inzicht is essentieel voor het nemen van beslissingen in de toekomst en het verlenen van hulp aan pleeggezinnen. De werkelijke effecten van de methode zijn in dit onderzoek niet getoetst. Hierdoor is het niet duidelijk in welke mate VIB-G daadwerkelijk heeft bijgedragen aan de opvoedings situatie en/of hechtingsrelatie. Voor een bredere inzet van VIB-G is het van belang om de effecten van VIB-G te onderzoeken en te monitoren.

Academie Mens & Maatschappij

Dit onderzoek is in opdracht van Jarabee uitgevoerd door twee vierdejaars studenten van de opleiding Social Work te Enschede.

Auteurs:

Kyra Hendriks

Kyla van der Veen

